

**OANA BALUICĂ
CRISTIANA-NICOLA TEODORESCU
(eds)**

Colecția STUDIA DOCTORALIA

Directorul colecției

IPS Prof.univ.dr. Irineu Ion POPA
Director al CSUD - IOSUD
Universitatea din Craiova

COMITETUL ȘTIINȚIFIC

- Prof.univ.dr. Bădică Costin, Școala doctorală „Constantin Belea” a Facultății de Automatică Calculatoare și Electronică
- Prof.univ.dr. Burlea Șchipoiu Adriana, Școala doctorală de Științe Economice
- Prof.univ.dr. Cosmulescu Sina Niculina, Școala doctorală de Ingineria resurselor animale și vegetale
- Prof.univ.dr. Damean Sorin Liviu, Școala doctorală de Științe sociale și umaniste
- Prof.univ.dr. Dumitru Nicolae, Școala doctorală ”Academician Radu Voinea” a Facultății de Mecanică
- Prof.univ.dr. Enache Sorin, Școala doctorală de Inginerie electrică și energetică
- Prof.univ.dr. Gautier Laurent, Universite de Bourgogne, Dijon, Franța
- Lector univ.dr. Matei Andaluzia Cristina, Școala doctorală de Științe
- Prof.univ.dr. Matei Gheorghe, Școala doctorală de Științe Economice
- Prof.univ.dr. Mazilu Mirela Elena, Școala doctorală de Științe
- Prof.univ.dr. Micu Sorin, Școala doctorală de Științe
- Prof.univ.dr. Mitrea Ion, Școala doctorală de Ingineria resurselor animale și vegetale
- Prof.univ.dr. Ocoleanu Ticu Nelu, Școala doctorală de teologie ortodoxă „Sfântul Nicodin”
- Prof.univ.dr. Otovescu Dumitru, Școala doctorală de Științe sociale și umaniste
- Prof.univ.dr. Olteanu Gabriel, Școala doctorală a Facultății de Drept
- Prof.univ.dr. Panea Nicu, Școala doctorală „Alexandru Piru” a Facultății de Litere
- Prof.univ.dr. Petre Nicolae, Școala doctorală de Inginerie electrică și energetică
- Prof.univ.dr. Răducanu Ruxandra, Școala doctorală a Facultății de Drept
- Prof.univ.dr. Selișteanu Dan, Școala doctorală „Constantin Belea” a Facultății de Automatică Calculatoare și Electronică
- Prof.univ.dr. Spulbăr Cristi Marcel, Școala doctorală de Științe Economice
- Conf.univ.dr. Stan Răzvan, Școala doctorală de Teologie ortodoxă „Sfântul Nicodin”
- Prof.univ.dr. Tarniță Daniela, Școala doctorală ”Academician Radu Voinea” a Facultății de Mecanică
- Prof.univ.dr. Teodorescu Cristiana-Nicola, Școala doctorală „Alexandru Piru” a Facultății de Litere

**OANA BALUICĂ
CRISTIANA-NICOLA TEODORESCU
(eds)**

**NOI PERSPECTIVE ÎN CERCETAREA
LINGVISTICĂ ȘI LITERARĂ**

**ACTELE COLOCVIULUI NAȚIONAL AL ȘCOLII
DOCTORALE „ALEXANDRU PIRU”**

Craiova, 2017

**EDITURA UNIVERSITARIA
Craiova, 2018**

Copyright © 2018 Editura Universitaria
Toate drepturile sunt rezervate Editurii Universitaria

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
NOI PERSPECTIVE ÎN CERCETAREA LINGVISTICĂ ȘI
LITERARĂ. Colocviul Național al Școlii Doctorale "Alexandru Piru"
(2017 ; Craiova)

Noi perspective în cercetarea lingvistică și literară : actele Colocviului
Național al Școlii Doctorale "Alexandru Piru" : Craiova, 2017 / ed.:

Oana Băluică, Cristiana-Nicola Teodorescu. - Craiova : Universitaria, 2018

Conține bibliografie

ISBN 978-606-14-1383-6

I. Băluică, Oana (ed.)

II. Teodorescu, Cristiana-Nicola (ed.)

81

Copertă realizată de Viorel PĂRLIGRAS

STUDIA DOCTORALIA

Studiile doctorale reprezintă calea de acces către domeniul cercetării, atât de fascinant și atât de important pentru devenirea unei societăți. Este argumentul esențial în constituirea studiilor doctorale ca un al treilea palier academic, procesul Bologna integrând astfel nivelul doctoral în formarea studenților.

Confirmând spusele lui Edgar Allen Poe, care considera pe bună dreptate că « Ce n'est pas dans la science qu'est le bonheur, mais dans l'acquisition de la science », înțelegem « școala doctorală » ca pe un creuzet în care se formează pentru cercetare tână generație, cea chemată să răspundă în mod creativ și original marilor imperative ale lumii de astăzi. De aici, importanța și atenția deosebite pe care Universitatea din Craiova, IOSUD (Instituția organizatoare de studii universitare de doctorat), toate școlile doctorale le acordă formării pentru cercetare a studenților noștri. Calitatea și performanțele școlilor noastre doctorale, prin conducătorii de doctorat, dar și prin doctoranzii pe care aceștia îi îndrumă, sunt bine cunoscute și recunoscute la nivel național și internațional.

Bogăția și diversitatea domeniilor de doctorat în care noi îi formăm pe viitorii cercetători, soliditatea parcului doctoral, generozitatea umană și intelectuală a îndrumătorilor de doctorat reprezintă argumente solide în atragerea studenților, nu numai români, către Universitatea din Craiova.

Deschiderea cercetărilor doctorale către inter- și transdisciplinaritate constituie dovada ancorării noastre în universul epistemologic actual. Etienne Klein (« L'avenir de la recherche scientifique », *Études* 2008/6 (Tome 408), p. 725-728), explică foarte concludent mersul actual al cercetării : « Longtemps, nous avons eu l'habitude de distinguer deux types de recherche : la recherche fondamentale et la recherche appliquée (ou finalisée). La première visait à déterminer les lois générales de la matière, de la vie, de l'univers ou des comportements humains. La seconde produisait des connaissances mobilisables pour agir sur le réel, résoudre des problèmes pratiques, transformer le monde. Mais la tendance est aujourd'hui à dire que la frontière entre ces deux sortes de recherche devrait s'effacer progressivement, parce qu'elles sont en réalité connectées l'une à l'autre, secrètement reliées au sein d'un continuum ».

Preocuparea noastră pentru instaurarea unui climat academic de cea mai înaltă ținută, construit pe criteriile eticii și deontologiei cercetării științifice, conduce în mod organic la recunoașterea calității muncii de formare a viitorilor cercetători, pentru că numai așa cercetarea științifică va rămâne, după cum afirma Etienne Émile Baulieu, « au service du mieux-être physique et mental de tous. Deux maitres mots : éducation et éthique, qu'il faut traduire en pratique ».

Aceste două cuvinte-cheie stau la baza transformării doctoranzilor noștri în parteneri pe drumul, de foarte multe ori spinos, dar tocmai de aceea atât de pasionant, al cercetării științifice. Actori ai devenirii lor academice, doctoranzii au prilejul de a-și afirma spiritul de inițiativă și de a face dovada creativității lor în cadrul atelierelor, conferințelor și simpoziunilor pe care le oferim oportunitatea de a le

organiza la Universitatea din Craiova. În cadrul acestor manifestări științifice, doctoranzii noștri își cunosc colegii din alte centre universitare, stabilind astfel adevărate « rețele » care vor consolida cercetarea științifică românească.

Și pentru că rezultatele cercetărilor științifice trebuie făcute cunoscute, împărtășite membrilor comunităților de specialiști, deschidem, cu acest prim volum, colecția *Studia doctoralia* la Editura Universitaria a Universității din Craiova, colecție în care tinerii cercetători își vor putea publica rezultatele activității de cercetare.

Volumul *Noi perspective în cercetarea lingvistică și literară* reunește lucrările prezentate în cadrul primului Colocviu național al Școlii doctorale „Alexandru Piru” de la Facultatea de Litere (25 martie 2017), organizat la inițiativa studenților doctoranzi filologi. O inițiativă minunată, pentru care îi felicităm și le dorim multe manifestări de o asemenea calitate și audiență națională.

Avem certitudinea că noua colecție *Studia doctoralia* se va impune pe piața academică a cărții și că va deveni spațiul privilegiat de publicare a contribuțiilor științifice a tinerilor cercetători.

IPS Prof.univ.dr. Irineu Ion POPA
Director al CSUD - IOSUD
Universitatea din Craiova

INTRODUCERE

Convinși fiind de adevărul afirmațiilor Cynthiei Eid, profesor la Universitatea *Antonine* din Baabda, Liban, care, în alocuțiunea sa din deschiderea Colocviului Internațional *Didactică și Tehnologii de Informare și Comunicare. Programele de formare universitară*, mai 2010, arăta că „nu mai dorim în programele noastre să formăm consumatori de cunoștințe, ci dorim să producem bogăție, căci, așa cum spunea Bachelard, „nimic nu predispune mai mult la conformism decât lipsa de formare adecvată”¹ și că „o dată cu mondializarea, sistemul universitar este invitat să opereze o profundă mutație care va consta nu numai în reformarea programelor, ci și în reformarea mentalității atât a profesorilor cât și a studenților”² considerăm că este momentul să deschidem și la Universitatea din Craiova „un adevărat șantier strategic și operațional” pentru a ajunge la o formare universitară eficientă, care să pună în evidență imperativul actual de intensificare a cercetării științifice, de creștere a performanțelor în domeniul cercetării, de adaptare rapidă la noul mediu economic și cultural globalizat.

Suntem puși în fața unei adevărate schimbări de paradigmă, căci acum „a educa” nu mai înseamnă simpla transmitere de cunoștințe și abilități, pedagogia frontală și instructivistă dispărând practic cu totul, ci înseamnă „a-l ajuta pe celălalt să-și dobândească autonomia de gândire și de comportament, în calitatea sa de ființă umană”³. Această schimbare de mentalitate nu se face ușor, iar parteneriatele, schimburile reale de experiență, colaborarea efectivă cu studenții doctoranzi sunt factori incontornabili de mediere a trecerii noastre la adevărata cercetare științifică performantă și productivă.

Școala doctorală « Alexandru Piru » de la Facultatea de Litere a Universității din Craiova și-a propus organizarea anuală a unei manifestări științifice dedicate doctoranzilor, în care ei să fie actorii principali, de la organizarea evenimentului până la publicarea actelor. Și aceasta pentru că avem convingerea că doctoranzii noștri au, pe deplin, capacitatea de inițiativă, de organizare și de gestionare a unui asemenea eveniment științific de anvergură națională. Școala doctorală nu (mai) trebuie să însemne un cadru în care accentul să fie pus cu prioritate pe dobândirea competențelor de cercetare științifică, ci trebuie să devină un spațiu de formare a competențelor transversale și de afirmare a spiritului critic și de inițiativă al tinerilor cercetători. Considerăm că numai prin implicarea activă a studenților doctoranzi,

¹ Eid, Cynthia, Alocuțiunea de deschidere a Colocviului Didactique et TICE IV, în *Actes du colloque Didactique et TICE IV, Les programmes de formation universitaire*, dir. Cynthia Eid (Hadath-Baabda: Les Editions de l'Université Antonine, 2011), p. 18.

² *Ibidem*.

³ Dumas, Philippe, „L'enseignant, un chercheur entre conservatisme et futurisme” în *Actes du colloque Didactique et TICE IV, Les programmes de formation universitaire*, dir. Cynthia Eid (Hadath-Baabda: Les Editions de l'Université Antonine, 2011), p. 78.

prin parteneriatul real dintre conducătorul de doctorat și tânărul « învățăcel » vom reuși să punem bazele unei școli « vii » ; dinamice și eficiente pentru formarea adevăraților cercetători autonomi și performanți.

Organizarea unei manifestări științifice anuale, care să devină o tradiție în activitatea Școlii doctorale «Alexandru Piru» de la Facultatea de Litere a Universității din Craiova, reprezintă o minunată inițiativă a tinerilor doctoranzi dornici să creeze spațiul necesar unui schimb intelectual real și fructuos care să îi ajute în demersul lor de cercetare doctorală. Dacă studenții doctoranzi participă în mod constant la manifestări științifice naționale și internaționale, de data aceasta studenții noștri și-au propus să organizeze și să gestioneze o manifestare științifică națională.

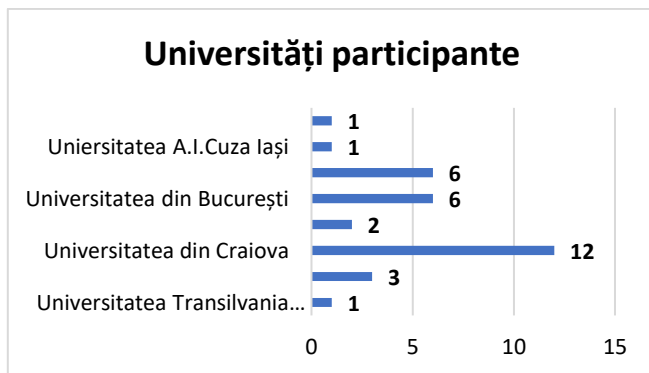
Grupul de inițiativă și de organizare a primului Colocviu național al Școlii doctorale «Alexandru Piru» a fost alcătuit din Drd. Oana Băluică, Drd. Elena-Georgiana Condoiu (Vintilă). Drd. Loredana Gelep, Drd. Rodica-Doina Georgescu, Drd. Elena Țăpurluie (Odjo). Entuziasmul, dăruirea, implicarea necondiționată, generozitatea umană și intelectuală, inițiativele benefice sunt, credem noi, cuvintele cheie care au definit activitatea acestor studenți, deveniți adevărate modele pentru colegii lor.

Determinarea cu care au lucrat a condus la reușita acestei prime manifestări științifice de o ținută academică desăvârșită. Calitatea lucrărilor prezentate, dinamica discuțiilor, dorința de colaborare și de împărtășire a rezultatelor cercetărilor atât de diverse ca tematică a reprezentat o adevărată bucurie intelectuală pentru toți participanții, dar și garanția capacității tinerilor doctoranzi nu numai de a cerceta, dar și de a organiza exemplar manifestări științifice de înalt nivel.

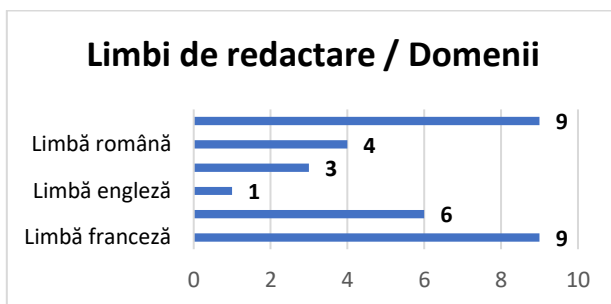
Publicarea Actelor colocviului reprezintă încununarea unei munci perseverente pentru care acești tineri entuziaști merită întreaga noastră apreciere și susținere.

Numărul mare de participanți la acest prim colocviu național al doctoranzilor confirmă nevoia și importanța organizării unor asemenea manifestări, care să îi aducă împreună pe tinerii cercetători, oferindu-le astfel cadrul unui schimb intelectual real și atât de benefic pentru parcursul lor de cercetare.

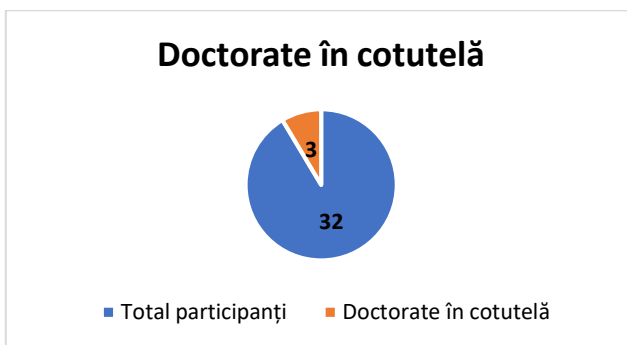
O analiză cantitativă sumară a conținutului prezentului volum ne arată un număr semnificativ de contributory (32) proveniți de la școlile doctorale de la 8 universități:

Dacă analizăm limbile de redactare și repartizarea limbă / literatură observăm un interes marcat pentru studiile literare:

Și pentru că internaționalizarea activității de cercetare a tinerilor doctoranzi reprezintă o componentă importantă a afirmării rezultatelor cercetării, ne-a bucurat prezența unor studenți cu doctorate în cotutelă :

Avem convingerea că acest minunat «exercițiu», această probă de maturitate pe care au trecut-o cu brio doctoranzii noștri nu face altceva decât să confirme angajarea lor deplină în experiența profesională de cercetător:

« En s'engageant dans une expérience professionnelle de chercheur sur trois ans à temps plein, le futur doctorant doit posséder, et avoir envie de développer, des dispositions correspondant aux activités du chercheur. Le doctorant développera sa curiosité, son affinité pour la formalisation (poser un problème, abstraire ou conceptualiser, communiquer), son aptitude à construire des objets scientifiques robustes qui supporteront la mise à l'épreuve par les pairs. Il envisage les dimensions de son travail comme chercheur doctorant : sa place et son rôle de chercheur en début de carrière au sein du collectif de recherche dans lequel il s'intégrera durant son doctorat ; la conduite d'un projet de recherche limité dans le temps sous la direction d'un ou plusieurs encadrants ; sa prise d'autonomie progressive ; l'évolution de ses

compétences pendant le doctorat, au terme duquel, de chercheur débutant, il deviendra docteur, reconnu par la communauté scientifique »¹.

Acest prim colocviu național al doctoranzilor, prezentul volum, precum și deschiderea unei noi colecții – *Studia doctoralia* - la Editura Universitaria, reprezintă nu numai o minunată inițiativă a tinerilor noștri studenți-cercetători, dar și dovada capacității lor de afirmare a unui potențial uman și intelectual remarcabil.

Prof.univ.dr. Cristiana-Nicola TEODORESCU
Director Școala doctorală « Alexandru Piru »
Facultatea de Litere

¹ « Les motivations du doctorant » în *Le Doctorat à la Loupe*, n° 2, publiée le 21/02/2013, modifiée le 28/04/2013
<https://cjc.jeunes-chercheurs.org/doctorat-a-la-loupe/fiches/FicheDoctoratALaLoupe-02.pdf>

CORPS ET PSYCHISME DANS LA CRÉATION ARTISTIQUE

Iringó ABRUDAN

Université « Lucian Blaga » de Sibiu, Roumanie
ecoscd2002@gmail.com

Abstract:

The present research paper approaches new ways of reflection on the creative process and on the double nature of the genius creator by means of a theoretical and practical « creative-research » work using analysis, interpretation and individual critical analysis methods.

The work is developed mainly by answering the following questions: where from comes the creation, and more specifically which is the nature of the artistic creation and the creation process, analyzing the relation “body- psychism”.

A special attention is paid to the origin of the artistic creation, the relation between body and psyché, “body images and personality”, “the body pleasure, inventions and original creations”, the art effects (results) on the body, “le Moi-Peau” (“the Self-Skin”), the Self archetype, animus and anima, the art creator’s soul, the relation between the artiste (creator) and the work of art (the creation).

The main conclusion of the present paper is that the artistic creation is nourished «both by think and body», the work of art arises from everything « more archaic », more primitive, « more sensorial, sensual, sensational, body ».

Keywords: the art creation, the psyché, animus and anima, body and psychism, anthropology, psychoanalysis, psychocriticism.

Introduction

« En tant que le corps est la matière contingente et indifférente de tous nos événements psychiques, le corps détermine un *espace psychique* ». Cet espace « n’est pas moins une caractéristique réelle de la psyché : non que la psyché soit *unie* à un corps, mais sous son organisation mélodique, le corps est sa substance et sa perpétuelle condition de la possibilité. C’est lui qui paraît dès que nous *nommons* le psychique; c’est lui qui est à la base du mécanisme et du chimisme métaphorique dont nous usons pour classer et pour expliquer les événements de la psyché... c’est lui, enfin, qui motive et, en quelque mesure, justifie des théories psychologiques comme celle de

l'inconscience, des problèmes comme celui de la conservation des souvenirs ».

« La conscience ne cesse pas « d'voir un corps » [...]. Une nausée discrète et insurmontable révèle perpétuellement mon corps à ma conscience... » (Sartre 1943, 2016: 413-474).

Dans l'histoire de la civilisation et de la culture humaine on s'est maintes fois posé les questions: *d'où vient la création, quelle est sa nature, la nature et l'âme du créateur, le processus de la création, les facteurs y impliqués, les sources internes et externes de la création en général et en particulier de la création artistique* etc. La sphère de la problématique est très étendue et complexe par sa nature.

Ce que nous nous proposons dans le présent article, c'est de répondre autant que possible aux questions qui visent la nature de la création artistique, les facteurs internes et externes impliqués, le corps et la psyché, en développant une recherche théorique et créative en utilisant l'analyse conceptuelle, l'observation, la comparaison, l'interprétation et pas en dernier lieu l'analyse critique individuelle.

Par le présent article nous ouvrons quelques portes vers les directions de recherches futures que nous nous proposons de développer au cours de cette année mais aussi des années à venir. Il s'agit de construire un champ théorique et conceptuel bien articulé qui s'est révélé inépuisable et intrigant à la fois.

Les recherches les plus pertinentes et exhaustives par leurs dimensions scientifiques et qui ont développé des analyses conceptuelles intéressantes visant le champ de la création artistique, ont été réalisées dans les domaines de la psychanalyse, de la psychocritique, de la psychobiographie, de la mythocritique et de l'anthropologie culturelle.

Toutes ces recherches se construisent autour de la relation qui se tisse entre la création artistique (avec toute sa stratégie d'organisation interne et externe) et le créateur de l'œuvre d'art (qui jouit d'une psyché et d'un corps).

Depuis toujours la mentalisation et la représentation du corps par l'intermédiaire des arts (écriture, danse, peinture, sculpture, musique etc.) s'est révélée comme un processus inépuisable.

Ce qui est d'autant plus pertinent pour notre démarche, c'est la dissociation que l'on fait du psychisme qui est peu apercevable et en grande partie mentalisation et insaisissable, de ce qui est réel – le corps (en délimitant ainsi ce qui peut être aperçu, qui est objectif et en définitif, réel de ce qui est la psyché et qui est cachée). C'est une démarche qui doit être comprise comme une nécessité pour notre analyse et non pas comme une démarche cartésienne appropriée. C'est justement ce qu'on essayera de démontrer jusqu'à la fin de notre article, l'impossibilité de séparer ces deux concepts dans le processus de création. Tous ces concepts énoncés sont liés à des dimensions temporelles, spatiales, par la mémoire et la parole.

La relation corps – psychisme constitue le thème des débats de plusieurs domaines de la science, à partir de la médecine (les études de psychomotricité), de la psychologie et jusqu'à la psychanalyse, l'anthropologie culturelle et sociale (voir l'étude de Marcel Mauss, « Les techniques du corps ») et pas en dernier lieu la